

ESTÈTICA

Professors:	Jessica Jaques (1r quadrimestre) Jèssica Jaques i equip docent (2n quadrimestre)	Curs acadèmic:	2009-2010
Cicle:	Segon	Curs:	
Quadrimestre:	Anual	Grup:	1
Crèdits:	12	Típus:	TR
Àrea:	Filosofia	Horari:	1r Semestre: Dimarts i dijous de 8,30 a 10 2n Semestre: dimarts i dijous de 8,30 a 10
Tutoria:	1r semestre, dimecres, de 11,30 a 13,30 h 2n semestre, a determinar		

CONTINGUT

El curs consisteix en una introducció de caràcter sistemàtic als principals problemes de l'estètica i de la filosofia de l'art, alhora que persegueix oferir una visió clara de la història de la reflexió filosòfica sobre aquestes qüestions. L'assignatura dedica una atenció especial a les manifestacions artístiques de les arts visuals, el cinema i la música.

OBJECTIUS

El principal objectiu del curs és treballar el vocabulari amb què –no sols a la filosofia sino també a la vida quotidiana–, ens referim als fenòmens estètics i artístics per tal de conèixer millor el significat dels mots i la força dels arguments en els discursos estètics.

TEMARI

1. Introducció: de l'origen del comportament estètic a l'estetització del món. El símbol.
2. Mímesis i representació
3. Expressió
4. Forma
5. L'experiència estètica
6. Definició i identificació de l'art.

AVALUACIÓ

L'avaluació es farà mitjançant un examen al final de cada quadrimestre. La prova constarà d'un comentari d'una imatge a partir dels textos i els temes treballats i de dues preguntes sobre allò que s'hagi explicat durant els mesos respectius del curs. Per

aprovar l'assignatura cal tenir aprovades les dues proves. La professora lliurarà l'examen presencialment i electrònicament, a la pàgina web <web.mac.com/gerardvilar>. El lliurament serà electrònic, a

BIBLIOGRAFIA

Lectures obligatòries:

(Algunes de les lectures es poden trobar en format pdf al web:
<http://web.mac.com/gerardvilar/> a la secció “Materials”)

Primer quadrimestre:

J. Jaques, “El sentido estético”, *Disturbis*, nº 3, Web.

Plató, *Banquet, República*, Llibre X

Aristòtil, *Poètica*

G.F.W. Hegel, *Lliçons d'estètica (Selecció)*, Barcelona: Ed. 62, 2001

Segon quadrimestre

Itinerari I

Ch. Baudelaire, *El pintor de la vida moderna*

N. Bourriaud, *Postproducción*, B.A.: Adriana Hidalgo Editora, 2004.

Itinerari II

W. Benjamin, *L'obra d'art a l'època de la seva reproductibilitat tècnica*, Barcelona: Edicions 62.

A.C. Danto, *Selecció de textos*

Itinerari III

M. Heidegger, *L'origen de l'obra d'art*

H.G. Gadamer, *La actualidad de lo bello*, Barcelona: Paidós, 1991.

Itinerari IV

I. Kant, *Crítica del Judici*, Primera Part

Obres de consulta i instrumentals:

- V. Bozal (ed.), *Historia de las ideas estéticas y las teorías artísticas contemporáneas*, 2 vols., Madrid: Visor, 2000
- N. Carroll, *Philosophy of Art*, Routledge, 1999.
- S. Davis, *The Philosophy of Art*, Blackwell, 2006.
- B. Gaut/D. Lopes (eds.), *The Routledge Companion to Aesthetics, Second Edition*, Routledge, 2005
- M. Kelly (ed.), *Oxford Encyclopedia of Aesthetics*, 1998
- M. Kieran (ed.), *Contemporary Debates in Aesthetics and Philosophy of Art*, Blackwell, 2006
- P. Lamarque and H. Olsen (eds.), *Aesthetics and the Philosophy of Art. The Analytic Tradition. An Anthology*, Oxford, Blackwell, 2004.
- M. Jimenez, *¿Qué es la estética?*, Barcelona: Idea Books, 1999
- J. Levinson, *Oxford Handbook of Aesthetics*, 2003
- Tatarkiewicz, *Historia de seis ideas*, Barcelona, Taurus.
- J.M. Valverde, *Breve historia y antología de la estética*, Barcelona: Ariel

TEMA I.

Introducció: de l'origen del comportament estètic a l'estetització del món. El símbol

1. Presentació del curs. L'art i allò estètic com a un lloc privilegiat del pensament
2. La reivindicació del particular. La reivindicació de l'experiència, la consciència estètica i el naixement del subjecte modern
3. El símbol estètic. Les "belles arts"
4. L'estetització de la vida i el món
5. L'estètica de la resistència
6. Creativitat i recepció
7. Narratives dels fenòmens estètics
8. Les institucions dels fenòmens estètics

Bibliografia especial:

- G. Bataille, *El erotismo*, Barcelona: Tusquets, 1997;
id. , *Las lágrimas de Eros*, Barcelona: Tusquets, 1981.
- E. Dissanayake, *Art and Intimacy. How Arts Began*, University of Washington Press, 2000.
- D. Dutton, "Art and Sexual Selection", *Philosophy and Literature* 24 (2000), pp. 512-521.
- B.Gaut/P. Livingston (eds.), *The Creation of Art*, Cambridge U.P., 2003.
- K. Grammer, B. Fink, et alii, "Darwinian Aesthetics", *Biological Reviews* 78 (2003), pp. 385-407.
- Y. Michaud, *L'art à l'état gazeux. Essai sur le triomphe de l'esthétique*, París: Stock, 2003
- R. Otto, *Lo santo*, Madrid: Alianza, 2001.
- R. de Sousa, "Is art an Adaptation? Prospects for an Evolutionary Perspective on Beauty", *Journal of Aesthetics and Art Criticism* 62 (2004), pp. 109-118.
- Symposion on The Historicity of Eye, *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 59:1 Winter 2001, pp. 1-44.
- Symposion on Aesthetics and Cognitive Sciences, *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 62:2 Spring 2004, pp. 89-222.
- G. Vilar, "La producción estética", en R. Xirau y D. Sobrevilla (eds.), *Estética*, Enciclopedia Iberoamericana de Filosofía, Madrid: Trotta/CSIC, 2003, pp.101-122.
- K. Wong, "La aparición de la mente moderna", *Investigación y ciencia/Scientific American*, agosto 2005, pp. 76-85.

TEMA 2.

Mímesis i representació

1. Llits: la mimesi platònica.
2. La mimesi aristotèlica: la representació d'allò versemblant.
3. La mimesi de idees: el neoplatonisme.
4. L'art com sensibilització d'idees: Kant i Hegel.
5. La pintura com a forma de coneixement
6. La literatura com a forma de coneixement
7. La mimesi musical
8. La mimesi utòpica.

Bibliografia especial:

Aristòtil, *Poètica*

V. Bozal, *Mímesis: Las imágenes y las cosas*, Madrid: Machado, 1987.

Diderot, *La paradoxa del comediant*

M. Foucault, *Esto no es una pipa. Ensayo sobre Magritte*, Barcelona: Anagrama, 1981.

E. Gombrich, *Arte e ilusión*, Barcelona: G. Gili, 1979.

N. Goodman, cap. I de *Los lenguajes del arte*, Barcelona: Seix Barral, 1976.

Lukács, *Estética*, 4 vols., Barcelona: Grijalbo, 1966.

Plató, *República*, Llibre X.

K. Walton, *Mimesis as Make-Believe*, Cambridge: Harvard U.P., 1990.

TEMA 3.

Expressió

1. L'art com a expressió
2. Expressió com a síntoma
3. L'expressió com a símbol
4. L'expressió com a señal
5. Expressió, exemplificació i metàfora
6. Els expressionismes artístics
7. L'expressionisme musical
8. Autoexpressió en l'art contemporani

Bibliografia especial:

T.W. Adorno, *Teoría estética*, Madrid: Akal, 2004.

R.G. Collingwood, *Los principios del arte*, México: FCE,

E. Gombrich, "Four Theories of Artistic Expression", a E. Gombrich /J. Onions, *Sight and Insight*, Londres: Phaidon, 1994, pp. 141-155.

N. Goodman, cap. II de *Los lenguajes del arte*, Barcelona: Seix Barral, 1976.

L. Tolstoi, *¿Qué es el arte?*

TEMA 4.

Forma

1. El camp semàntic de la *forma* en el vocabulari estètic
2. L'art com a conjunció de formes
3. Forma com a correlació de "contingut"
4. L'art com a forma simbòlica
5. Lectura formalista i lectura idealista de la història de l'art
6. El peculiar formalisme kantian
7. Formalisme i estetització del món
8. Cap a un argumentari sobre la forma

Bibliografia especial

- ALPERSON, P., "The Philosophy of Music: Formalism and Beyond", a P. Kivy (ed.), *The Blackwell Guide to AESTHETICS*, Oxford, Blackwell, 2004, pp. 254-275.
- BELL, C., *Art*. Londres, Chatto and Windus, 1914.
- FOCILLON, H., *Vie des formes*. París, Presses Universitaires de France, 1990 (1943)
- FRY, R., *Vision and design*. New York, Meridian, 1956.
- GREENBERG, C., *Arte y cultura*. BCN, Gustavo Gili, 1984ss.
- GHYKA, M. C., *El número de oro. Rotos y ritmos pitagóricos en el desarrollo de la civilización occidental*, 2 vols., Buenos Aires, Poseidón, 1968.
- GHYKA, M. C., *Estética de las proporciones en la naturaleza y en las artes*. Buenos Aires, Poseidon, 1977.
- HANSLICK, E., *On the Musically Beautiful*. Indianapolis, Indiana, Hackett, 1986.
- JAQUES, J., *La estética del románico y el gótico*. Madrid, Antonio Machado, 2003.
- KIVY, P., *Introduction to a Philosophy of Music*, Oxford, Clarendon Press, 2002.
- PANOFSKY, E., *Idea. Contribución a la historia del arte*. Madrid, Cátedra, 1989 (1924).
- WÖLFFLIN, H., *Conceptos fundamentales de la historia del arte*. Madrid, Espasa. 1985.

TEMA 5.

1. El camp semàntic de l'experiència estètica
2. L'experiència estètica i el segle de l'experiència (XVIII)
3. Tesis historicistes de l'experiència estètica. El relativisme.
4. Tesis transcendentalistes de l'experiència estètica. L'universalisme.
5. L'experiència estètica i el coneixement
6. L'experiència estètica i l'experiència moral
7. La intersubjectivitat de l'experiència estètica
8. L'estetització del món

Bibliografía especial sobre l'experiència estètica

- Carroll, Noël, "Four Concepts of Aesthetic Experience", *Beyond Aesthetics. Philosophical Essays*, Cambridge U.P., 2001, pp. 41-62.
- Carroll, Noël, "Aesthetic Experience Revisited", *British Journal of Aesthetics*, 42 (2002): 145-168.
- Jauss, H. R., *Pequeña apología de la experiencia estética*. BCN, Paidós, 2001.
- Korsmeyer, Carolyn, *Making Sense of Taste*, Cornell U.P., Ithaca y Londres, 1999.
- Küpper, Joachim y Menke, Christoph (eds.), *Dimensionen ästhetische Erfahrung*, Suhrkamp, Francfort, 2003.
- Michaud, Yves, *L'art à l'état gazeux. Essai sur le triomphe de l'esthétique*, Stock, París, 2003.
- Molinuevo, José Luis, *La experiencia estética moderna*, Editorial Síntesis, Madrid, 1998.
- Symposium on The Historicity of Eye, *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 59:1 Winter 2001, pp. 1-44.
- Vilar, Gerard, *El desorden estético*, Barcelona: Ideabooks, 2000.
- , "La comunicació en l'art contemporani", *Anàlisi* 29 (2002), pp.159-173.
- , *Las razones del arte*, Machado, Madrid, 2005.

Sobre la pragmática de la comunicación artística

- Azúa, Félix de, *Cortocircuitos: imágenes mudas*, Abada, Madrid, 2004.
- Bourriaud, N., *Esthétique relationnelle*, Les Presses du Réel, París, 1998.
- Danto, Arthur (2003), *El abuso de la belleza*. Barcelona, Paidós, 2005.
- Duvenage, Peter, *Habermas and Aesthetics: The Limits of Communicative Action*, Polity Press, Londres, 2003.
- Hernández Iglesias, Manuel, *El tercer dogma. Interpretación, metáfora e incommensurabilidad*, Machado, Madrid, 2003.
- R. Rochlitz, *L'art au banc d'essai. Esthétique et critique*, Gallimard, París, 1998.
- Walton, Kendall, *Mimesis as Make-Believe: On the Foundations of the Representational Arts*, Harvard U.P., 1990.

TEMA VI.

Definició i identificació de l'art

1. Art i narrativa
2. Definicions tradicionals I: antiga, medieval
3. Definicions tradicionals II: moderna i contemporània
4. Posicions contràries a la definició: neowittgensteinians.
5. La teoria institucional de l'art
6. La necessitat de la filosofia de l'art. Hegel i Danto. El tòpic de la mort de l'art
7. El món de l'art com un món de raons
8. Art i autenticitat. Pluralisme artístic i la república de les arts.

Bibliografia especial:

- A.C. Danto, *Después del fin del arte*, Barcelona: Paidós, 1999.
- G. Dickie, "The Institutional Theory of Art", a N. Carroll (ed.), *Theories of Art Today*, Madison: University of Wisconsin Press, 2000, pp. 93-108.
- N. Goodman, "Arte y autenticidad", cap. III de *Los lenguajes del arte*, Barcelona: Seix Barral, 1976.
- P.O. Kristeller, "The Modern System of Arts", a *Renaissance Thought and The Arts*, Princeton University Press, 1990, pp. 163-227.
- A. Neill/A. Ridley, *Arguing about Art. Contemporary Philosophical Debates*, Londres/NY: Routledge, 2002.
- L. Nochlin, *Women, Art and Power*, NY: Harper, 1988.
- L. Shiner, *La invención del arte*, Barcelona: Paidós, 2004.